

ИЗЛАЗИ СВАКОГ ДАНА
ИЗЈУТРА

Стан редакције и администрације
Краља Александра 12.
Телефон 1591.

ДИРЕКТОР
Бранко Божовић

ПИЈЕМОНТ

Оснивач: ЉУБОМИР С. ЈОВАНОВИЋ

ПРЕТПЛАТА
за Србију и Бугарску
код уредништва: год. 16 дина,
на поштама:
Месечно 1 дина.
За иностранство код уредништва:
На годину 30 франака у злату
на пола год. 15 фр. тромесечно
7-50 фр. у злату.
УРЕДНИК
Коста М. Луковић

Бој на Црној Бари

— Тродневна борба на Дрини од 25., 26. и 27. августа. — Четири дивизије непријатељеве разбијене су и пребачене преко Саве. — На бојном пољу непријатељ је оставио десет хиљада мртвих и рањених. — Пук Бана Јелачића потпуно уништен —

Ваљево, 31. августа

У понедељак 25. августа почињући са севера, непријатељ је прикупио на фронту Рача-Јана четири целе дивизије и једну бригаду укупно око 90 хиљада људи. Непријатељ је, свакако, хтео да снажним нападом са овога фронта учини притисак и заустави успешно напредовање наших трупа у Срему.

Тачно у поноћ између 25. и 26. августа отпочео је прелаз на Дрини на два места: код ушћа Дрине и Лиманске Аде. Да би привезао наше трупе и спречио њихово прикупљање на главним тачкама прелаза, непријатељ је на целом фронту од Бјелине до Ушћу Дрине отварао јаку артиљеријску ватру и покушао прелаз на више места; панпак, судећи по јачини непријатељских трупа, њихови напади су у први мах били на наше слабије делове.

Главни непријатељев напад био је управљен код Раче и Лиманске Аде. У колико се могло утврдити, од Раче до Лиманске Аде напало је петнаест непријатељских пукова. Свакако непријатељ је имао и на другој линији који пук. Његова снага са којом је овде отпочео битку, износила је око 20 хиљада људи.

Наше предње трупе дочекале су непријатеља и влад код Лиманске Аде био је био одбијен. Непријатељ се овде био повукао на леву обалу и претрпео је знатне губитке.

Покушај на ушћу Дрине био је у почетку сретан. Пут, Сава између Дрине и Босуте има оштар а дубок лук у непријатељску страну, те су овде услови за прелаз особито повољни.

До подне 26. августа, непријатељ је заузео рачанску царинарницу и овладао путем: Рача-Јасенова Бара.

После подне наше су трупе добиле појачања и прешле у напад.

После снажне припреме: артиљеријском, митралеском и пушчаном ватром прешло се на јуриш. Захваћен с деснога кри-

ла, непријатељ буде најпре одбачен у северном правцу, и наше трупе око четири сата после подне поврате рачанску царинарницу.

Нападан у куту што га чини Сава код Раче, званом „Парашница“, непријатељ се очајно бранио. Наше трупе су и овде после сјајног дејства наше артиљерије прешле у напад. Само, захваљујући повољном облику тока Саве који му је допуштао да наше трупе задржава бочном ватром са леве обале Саве и Дрине, непријатељ није претрпео катастрофу, али су наше трупе и ако под овако тешким условима продужиле напад. Снажно притиснут, непријатељ је под заштитом мрака 26. у вече бацио на леву обалу Саве неке своје трупе. Само у углу Парашнице, где је због бочне ватре, не могуће прићи; задржао се у току ноћи један непријатељски део приближен зајичије реке шумице, а и овде и свуда где је јужније покушао прелаз, непријатељ је овога дана претрпео огромне губитке. Чак је био напустио: једну хаубичку, једну пољску батерију и шест митраљеза на својој обали.

У ноћу 30. и 27. августа непријатељ је опет на делу фронта од Бјелине до Босута отпочео очајне напоре за прелаз. Нарочито су упорни напади били код Лиманске Аде и Раче. Код Лиманске Аде, према Црнобарском Салашу, нападала је једна цела дивизија тринаестог корпуса и то само у првој линији. Очајни напади нису успели да слома отпор наших трупа, и непријатељ се није далеко одмакао од обале. Код Парашнице, где су преко ноћи 26. и 27. августа на нашој страни остали већи делови, непријатељ се знатно појачао и предузео снажан напад.

Али сваки покушај да се из савског кута одмакне наравно био му је крваво одбијен. За све то време наше су се трупе на овом правцу прикупљале и спремале за напад. После снажне припреме артиљеријском

ватром, која је чинила праву пустош у непријатељским редовима наше трупе пређу око подне у напад код села Црне Баре, али непријатељ није сачекао јуриш.

У нереду са журбом већи део непријатељских трупа нагне Саву. Мост, многобројни помагачи, најзад многобројним помагачем бочном ватром са леве стране Саве и Дрине спасли су непријатеља од подпуне катастрофе, јер је он вршио пребацивање на самом углу парашничког кута коме се с наше стране није могло прићи, али је пораз непријатељев био потпун.

Не могући да се у широком фронту дочепају моста и својих чамца, поједини непријатељски делови били су достигнути нашим трупама и у бајонетској борби уништени. Оно непријатељство што је од оружја било поштеђено разбегло се по високим кукурузима на све стране.

Пребачени непријатељски делови нису се могли зауставити на својој обали. Један део одступио је преко Саве на село Грк, други преко Дрине на село Салаш. Нешто доцније око један час по подне и лево наше крило прешло је у напад. Јужно од села Црне Баре разви се тада очајна борба. Митраљезима и нарочито за то, остављеним пољским батеријама непријатељ је тукао своје рођене трупе да не беже назад. Особито су тада пострадали пукови састављени од наших Личана.

Али снажним нападом наше пешадије, сјајно потпомогнуте артиљеријском ватром није се могло одолети. Поједини непријатељски делови немајући куд дочекали су јуриш и после крваве бајонетске борбе која је тада настала непријатељски делови, који се нису предали били су уништени.

У целом овом боју непријатељ је претрпео сакховите губитке. По исказима прољубника, само 79. пук Бана Јелачића, који се у осталом јуначки борио и дочекао јуриш, оставио је на бојном пољу три хиљаде људи. На

позвано не знам; не могу са таквом увереношћу као други да загледам у карте, које се налазе у рукама Провиђења.

Скоро у истом смислу изразио се Бизмарк и доцније у једном приватном разговору (Пошингер, I, стр. 282):

— Ја сам тада рекао краљу, да време битке зависи од Бога, а исход рата — од Провиђења; да ниједан народ нема права да напада на други само зато, што је јачи.

Што се тиче освајачких ратова, мишљење Бизмарково после рата са Француском било је још одређеније. У говору држаном 18. маја 1895. год. као одговор на поздрав рајнске депутације, он је рекао:

— Агресивни ратови, ратови честољубља, освајачки ратови — страни су немачком духу. Ту безумну политику, коју читаво столеће провађају француске владе, осуђује сваки Немац најнејерничније. Радн освајачких ратова ви нећете извући очеве породица из њихових домова. Они ће се бранити као медведи, кад их нападну на

њиховом леглу; али они исто тако не могу ма шта освајати — као медведи.

Слично томе, у једном критичном тренутку, изјавио у познатом говору пред Рајхстагом 6. фебруара 1888 год.: — Ми нећемо да запалимо огњ; нека га запале други.

Веома је вероватно, да је на такву предостројност Бизмарка навело искуство, које је стекао на бојним пољима.

— Виђао сам на бојним пољима и — што је још горе — у пољским болницама пропад црета наше младежи. Кад стојим крај прозора и поред мене, Вилемовом улицом, прође богаљ, мени се чини, да он гледа у мене и мисли: „Да није било тог човека, ја бих сад био срећан“.

Гвоздени канцелар је додао: — Онај, ко је једном видео угашени поглед рањеног војника на разбојишту, тај ће се озбиљно размислити, пре но што објави рат.

Такви су Бизмаркови општи погледи на рат. Интересантно је да се дода, да је два пут

једном малом простору испред Лиманске Аде прекрело је наше земљиште преко хиљаду и пет стотина лешева.

Наша обала после овога окршаја добила је сивкасто-голубију боју аустријских шињела. Сава носи масу непријатељских лешева, тако да су се морале предузети мере да се река не зарази.

На целом фронту од Лиманске Аде до Босута непријатељ је морао имати око десет хиљада мртвих и рањених. И ми смо имали такођер губитака. И ако ти губитци нису безначајни они су много мањи него губитци непријатељски.

Већ у два сата после подне није било више живог непријатељског војника на нашој обали.

Тако се завршио бој код Црне Баре, у коме смо добили велику и славну победу над непријатељем.

Непријатељ се није више усуђивао да на овој страни предузме прелаз.

Циљ који је био себи поставио није постигнут. Наше су трупе и даље наставиле свој поход на Срем.

Из скорје прошлости

— Како је Енглеска примила помоћ Јапана? —

Лондонски дописник „Секонда“ доноси о интересантној ствари о интервенцији Јапана: Јапан је предложио Енгле-

ској, да пошаље уљатимашу Немачкој, суфра дан по објави рата од стране Енглеске. Али ова му је саветовала да чека бојећи се, да Сједињене Државе не би имале нешто против ступања јапанске империје на рашну позорницу.

Док су дипломате водиле преговоре са Сједињеним Државама, дошла је Енглеска од Холандије захтевала јасан одговор: да ли ће оружјем руку брањити своју територију, на случај, да немачка армија покуша да је повреди. Одговор Холандије био је скоро позитиван, али ипак није био онако јасан, отворен и одлучан, као што је желела енглеска дипломатија. Чекајући одговор Холандије, споразум са Сједињеним Државама био је свршен.

Тада је Енглеска примила предлог Јапана, и јапански уљатимашу Немачкој био је послат.

После тога, Енглеска је ставила на знање Холандији, да ће, ако одлука не буде одлучна и ако се не буду омирли преласку Немаца преко њихових територија, холандске посесје на крајњем Исаоку бити изложене великом ризику од удружене енглеске и јапанске флоте.

Сад је Холандија побурјала да Енглеској да изјаву, коју је ова тражила.

Изјава цара Николе

У Берлин се мора ући. — Јапан на европском ратишту

Букурешт, 28. августа

Пред амбасадором једне силе Тројног Споразума Цар Никола је дао овакву изјаву: „Ја морам ући у Берлин па макар жртвовао и последњег војника и целу земљу.“

На изјаву амбасадора Јапана Цару Николи: да би трупе Микадове биле срећне да се боре под руском командом, цар је одговорио: „Врло је могућно да ће ваша жеља бити испуњења.“

одречније мислио о рату с Русијом. У једном разговору (22. јула 1890. г. Пошингер I стр. 354.) он је развијао ову мисао:

— Ја никако не могу да разумем оне људе, који говоре о могућности рата са Русијом. Несумњиво је, да ће пола милиона немачких војника, који продру у Русију, нанети овој бескрајно мање штете, него пола милиона руских војника, који се могу појавити на немачкој територији. Видео сам руска села и градове; они ће изгорети исто тако лако, као што ће се наново саградити. Код нас пак, са нашим густим становништвом, стоје ствари савим другогаче.

У том тренутку, кад је рат са Русијом био веома могућан, он се у Рајхстагу појавио са говором (5. октобра 1876. год.), који је намећу осталог садржао следећу изјаву:

— Догле, док ја стојим на овом месту, ви никад нећете успети да поколебате наше добре и веома солидне одnose са Русијом. Сувше је безумља потребно, да би се нарушило про-

верено и вековно руско-немачко пријатељство. —

Какве ратове треба водити? У том питању Бизмарково мишљење има исто тако велики интерес, пошто је сваки од његова три рата, са гледишта спремања, био вештачки производ. Могу се водити само народни ратови (говор у Рајхстагу, 6. фебр. 1888. год.):

— Рат се може водити само онда, кад је тај цео народ. Рат мора да буде народни. Рат мора изазвати одушевљење. Ја се, као сад, сећам заглупљујућих, титанских узвика, којима су нас поздравили на келији станици. То исто је било целим путем од Берлина до Келна, и у самом Берлину. Ми смо буквално осећали да нас таласи народног одушевљења носе на границу, независно од наше воље. И тако мора да буде свугде, ако хоћемо, да се народна моћ појави у овој својој снази.

— Рат мора бити народни рат. И према томе не треба водити оне ратове, које провађају мале војне виле, али који не

Ђенерал По

— Битна са армијом немачког престолонаследника. —

Име ђенерала Поа познато је нашим читаоцима, јер су једно време кружили вести, да је његова армија раздвојила немачку армију. Међутим тај се глас пронео поводом једног немачког напада, који је одбијен са огромним губицима. Очеvidци описују ту борбу овако:

Борба се водила са великим огорчењем. Силни узастопни главни напади Немаца у први мах произвели су у француским редовима огромну пустош. Али кад су почели дејствовати Шнајдерови топови великог калибра и кад су дошли у сферу огња греналдирске бригаде, непријатељски су напади били сломљени и поред очите бројне надмоћности. Бацајући оружје, отпасајући сабље, скидајући све што им је сметало при бегству, они су се надали у дивље бегство. Одступање преко реке Мерте било је потпуно без реда. Читаве батерије сурвале су се, надале у воду, читави одреди гинули под убиственим огњем трупа, које су их гониле.

Веле, да није претерано, кад се каже да се у овом рату дешавало, да су читави пукови просто брисани и ништени за сасвим кратко време од непријатељске артиљеријске ватре.

Нови немачки топови

— Мишљење једног војног стручњака. —

Немачка је у овом рату изненадила све војне кругове једном великом новином у области оградне артиљерије. Према њиховим листовима топови су калибра 42 сантиметра; дужина пројектила износи 1 метар, а тежина му је 800 килограма. Сама дужина топовске цеви износи, веле, тек 2 метра и 80 сантиметара; над целим топом, који се креће само по шинама, налази се дебео челични штит као амрел.

Тако пишу немачки листови. Једно је извесно: гранате нових топова имају необично разорно дејство. Само због те непредвиђене разорности могла су бити разрушена необично јака и модерна утврђења Лијежа и Намура. Поједини војни стручњаци

Шта би рекао Бизмарк о овом рату?

Из „Новоје Времења.“

Цар Вилем умео је да у Немачкој око себе створи такву легенду, да га Немци сматрају за непогрешимог како у дипломатији, тако и у стратегији. Један једина човек постоји у немачкој историји (у целој, почевши од великог курфирета!), који је код Немаца уживао и ужива ауторитет, у осталом, у толико већи, него ауторитет цара Вилема: Бизмарк.

И тако, — мене је интересовала мисао, шта би о садашњем рату рекао Бизмарк? То је интересантно и за нас Русе: не може се порећи, да је гвоздени канцелар био генијалац. Дозволићу себи да са читаоцима поделим неколико цитата из разних времена Бизмаркова живота, који су ми се затекли под руку.

Да ли је Немачка требала да објави овај рат? Ту су мишљења подељена. По мишљењу једних Немаца овај рат је превен-

тивни: позната полемика „Келинских Новина“ оснивала се баш на том мишљењу, да Немачка треба да поведе рат још сада, да би спречила неизбежно и сувише велико јачање будуће Русије. По мишљењу других Немаца овај је рат *освајачки*: у Немачкој, веле, има сувише становника, па је потребно да добује „своје место под сунцем.“

Мисао о превентивном рату много је претресана у Немачкој за време кризе 1867. год. Описујући ту кризу, Бизмарк је (говор у Рајхстагу 11. јануара 1888. год.) рекао:

— Мисао да се води рат само зато, што ће тај рат доцније бити неизбежан и доцније може имати већих непријатности, — та ми је мисао била увек страна; ја сам се с њом најнејерничније борио.... Кад су ми говорили, да рата са Француском мора да буде, ја сам одговарао: то је лако могуће; али ја то

сумњају, да постоје топови толиког калибра. Међу осталима тог је мишљења и познати стручњак, дански мајор Невенхајс који, у једном данском листу говорећи о Немачкој артиљерији, сумња у истинитост вести да Немци имају топове чији је калибар 42 сантиметра. Мајор доказује да у специјалној литератури о артиљерији има доказа да Немци сада располажу само са топовима калибра 21 сантиметар.

Ови топови имају танад од 96 до 119 килограма тежине и бију на растојању 7,7 километара. Међутим ти топови тако су тежки да се само са огромним трудом могу превозити по обичним путевима.

Зрна од топова 42 см. калибра морала би имати приближно 800 килограма тежине тога топа морала би имати више од 20.000 килограма. Такви топови не би се могли превозити обичним путем. По мишљењу мајора један превоз крупних зрна од 800 кгр. био би скопчан са огромним трудом.

Очево срце

Душевна јачина једног Француза

Потпоручник од Кастелноа служио је у армији којом је командовао његов отац. На какав је херојски начин овај примио фаталну вест, вреди да буде споменуто. Генерал од Кастелноа издавао је заповести када изађе пред њим један официр.

— Шта има? упита га генерал окрећући се.

— Г. генерале, одговори официр дрхтавим гласом, ваш син Ксавије погођен је метком у чело, у тренутку, када је издавао заповест за јуриш на непријатеља, који је понова одбијен.

Генерал остаде неколико секунди ћутећи; затим обраћајући се своме генералштабу:

— Господине, наставимо. И он наново отпоче, да издаје заповести за битку.

Са нашег ратишта

Ваљево, 30. августа.

На северу на левој обали Саве наша се офанзива продужује. На доњој Дрини, после великог пораза, који је непријатељ претрпео 27. ов. м. није се десило ништа значајније. На осталим деловима фронта стање је непромењено.

СА ЕВРОПСКОГ РАТИШТА

Потпуни пораз Аустријанаца

ПЕТРОГРАД, 30. августа, званично

Наше трупе су одмеле потпуну победу над аустро-немачком војском код Красника и Томашова, која је била пребачена с оне стране реке Сана. Највећи успеси постигнути су према Аустријанцима на западу и северо-западу од Лавава. Заробили смо око 200 официра и 30.000 војника. У рајном плену налази се много топова, мишица и муниције.

Руско продирање се наставља

Петроград, 30. августа.

На аустријском бојишту промењене су у пределу Гродека и немачке трупе. Операција руске војске на овоме фронту и у позадини аустријске западне војске повољно теку. Код Рава-Руске јасно се запазило како су Руси успешно преплавили бок аустријске војске.

Немци беже из Белгије

Петроград, 30. августа

Јављају из Анверса, да се званично саопштава, да се борба, која је отпочела 28. августа, свршила истеривањем Немаца из провинција Анверса и Линбурга. Немци су такође испразнили источни део Фландрије. Белгијанци су заузели Термонд и Аршот. За своје успехе имају да благодарје својој пољској артиљерији.

Аустријски пораз

Париз, 30. августа

Аустријска војска одбачена је на фронту Рава-Руска и Дњестру. Руси су отели утврђени положај Гродек. Друга аустријска армија нападнута је у пределу око Томашења и нагната у бегство.

Француска офанзива

Париз, 30. августа

Саопштава се, да на левом крилу ситуација је задовољавајућа, и ако су Немцима стална појачања дошла, непријатељ уступа испред енглеске војске. Наше је наступање лагано, али се врши по целој линији. На десном крилу нема никакве промене.

Савезници стално напредују

Париз, 30. августа

На нашем левом крилу наши су успеси настављени северно од Марне у пределу Соасон Сонпиње. Немци су остали или са собом много

муниције и ратног материјала; доста рањеника и заробљеника. Енглеска војска запленила је 11 топова, велику количину материјала и заробила 1500 Немаца. У центру непријатељ уступа на целом фронту између Савона и Розињез. Немци се нису још повукли у Аргону. На десном крилу у Лорену нема ничег новог.

Успеси француског десног крила

Бордо, 30. августа

Француски генералштаб објављује, да се немачка војска и даље повлачи. Три њезина корпуса јуче су у вече одбачена између Влодо-Кортоса и Соао. За 4 дана ми смо добили до 75 километара. У другој армији 10. корпуса и гарда одбачени су ка северу. Немачки је центар дакле уступио после луте борбе у пределу између Сезана и Витрија. У Аргони је 4. немачка армија одбачена на север од шуме Триа-Фонтен. 5. армија, која је покушала врло озбиљан напад на наше лево крило одбијена је, јер су наше трупе заузеле Басенкур. Ошта ситуација се закле у великој мери изменила у нашој корист за ово неколико дана.

Немци су потиснути на целој линији

Бордо, 30. августа

Битка, која је отпочела 24. авг. на фронту Париз—Верден била је повољна по савезнике. Десно немачко крило, којим командовао генерал фол Клајн било је приморано још одмах у почетку, да се повуче, јер му је претила опасност да буде опкољено. То је крило претрпело знатне губитке. За ова 4 дана Немци су се повукли за 75 километара.

Воде се огорчене борбе у пределу северно од Созана-Витрила. Војска генерала фон Билоа и војска Принца од Виртенберга повукле су се. Савезничке војске прешле су у офанзиву. Прошле ноћи Немци су прекинули борбу на фронту Мофара-Сон Рене-Сомасон и повукле се источно од Витрија. Борбе још трају на терену између Аргона и Моза противу војске, којом командује наследник немачког престола.

Десно на Вогезима не јавља се ни о каквој промени у ситуацији. Општа ситуација потпуно се изменила са стратегског и тактичног гледишта, не само што је задржан марш Немаца, него су они одбијени на целом фронту.

Постоје докази, да Немци употребљавају зрна дум-дум. Један део немачких трупа из Белгије послан је против Руса. Принц Јоаким, млади син цара Вилгема, тешко је рањен. У једном телеграму из Копенхагена цени се да су Немци имали сада преко 200.000 мртвих.

Сва штампа слави заузеће Земунa и уторили Србију са Белгијом. Истиче и слави престиж и важност малих држава, малих по територији али великих по срцу. Југословени ће ускоро прославити њихово отште уједињење у једној отаџбини.

Немачка је војска деморалисана

Лондон, 30. августа

Опште уступање непријатељској продужа се од јуче, енглеска војска је заробила хиљаду пет стотина војника и рањеника и запленила неколико топова, мишица и велике количине транспортног материјала.

Непријатељ се врло брзо повлачи источно од Соасона у нареду. Према каснијој информацији број јучерањих заробљеника је већи него, што је објављено знатни одреди пешадије нађени су, како се крију у шумама, који су заостали из брзога повлачења њихових војскака. — Они се предају чим нас виде и тај факат као и пуцање на села и видљиво пијаство у коме се налазе војници сведоче о деморалисању потученог непријатеља. Њихово се гоњење стално продужује.

Немачки пораз

Ниш, 31. авг.

Према телеграму који је данас стигао, Французи су на источном фронту потукли до ноге Немце. Лево немачко крило претрпело је страховит пораз. Немци су се после пораза дали у бегство бацајући оружје и остављајући за собом целокупан ратни материјал. Пораз немачки је такав, да се ово може сматрати као одлучна битка.

Ситуација на ратиштима

— Према досадашњим телеграмима —

Београд, 30. августа.

Наша војска на северном фронту продужује офанзиву, На Дрини непријатељ је сјајно одбијен и наше трупе га гоне.

Руска војска у Галицији успела је да аустријско лево крило одвоји од трупа које оперишу у пределу Томашев-Рава-Руска. Француске армије потисле су непријатеља на неколико тачака. Савезна француско-енглеска војска прешла је реку Марну. У борби са непријатељем заробила је већи број војника и топова.

У Шампањи Французи су повратили скоро сав изгубљени терен. Њихове трупе наступају у Аргону.

На Урку су такође Немци одбијени са великим губитцима. Исто тако и на крајњем десном крилу од Витрил-Франсоа до Серене Лобен непријатељ је потиснут у правцу Рене.

За последња два дана борбе ситуација на тој страни у многом се изменила у корист савезника.

Турска неутралност

— Енглеска флота пред Дарданелима. —

Цариград, 28. авг.

Има нових знакова, да странка, која је за строгу неутралност, добија све више земљишта. Чак је и министар војни променио своје мишљење и ако не пристаје на брзу демобилизацију. Важни савет, који се састао у султановом дворцу 21. августа и у ком су учествовали садашњи и бивши министри, сенатори и виши официри, изјаснило се против рата. У пркос тога није се престало са флотним и сувоzemним спремањем. 21. авг. дошло је из Немачке преко сува 30 вагона оружја и муниције. Положај „Гебена“ и „Бреславе“ остаје исти и ако „Танин“ уверава да је немачка посада замењена тур-

ском. Напротив сви су Немци остали на бродовима и ако носе фесове; изгледа да Турци немају воље или не могу да их се отресу. Од сада су Турци добили свега око 500 поморских официра из Немачке.

Има основа да се верује, да је некедество тих двеју крстарица осигурано, пошто су силе Тројног Споразума дали Турској да разуме, да ће те бродове, а можда и целу турску флоту, сматрати за немачке, те ће с њима урадити како нађе за сходно у случају да се појаве у Једрејском или Црном Мору.

Једна велика енглеска ескадра, потпомогнута француским морским јединицама, налазе се пред Дарданелима и будно блд и прегледа све бродове, који улазе и излазе у Дарданеле.

Грчко-турски преговори досад нису дали никакве резултате.

налазе одзива у народу. 9. фебруара 1876. Бизмарк је говорио у Рајхстагу:

— Ако видимо, да гомила људи виче за рат, морамо се против ње очајно борити... Сад је прошло време кабинетских ратова. Кабинетски се рат никад не може увенчати успехом.

Као закључак навестућу Бизмаркову реч о последицама, које могу запрети бити Немачкој у случају пораза (говор у Рајхстагу 11. јан. 1887.). Проницави старац умео је да оцени прилике и предвиди будућност!

— Ако нас победе, предузеће озбиљне мере, да ослабе Немачку. На Рајни ће нам узети много више во што ви мислите. Неће се више задовољити Елзасом и Лореном; биће им потребна освојења на доњој Рајни. Али се неће ни на то ограничити; прво ће установити краљевину Хановер... Шлезвиг ћемо несумњиво дати Данској. Што се тиче Пољске, уосталом, мучно да ће нас смачити у Познању, док се будемо налазили у добрим односима са Русијом; али у сваком случају Францу-

ска ће хтети да се Пољацима гарантују таква права, каква им ми сада не дајемо: можда ће ићи и даље, али ја вас нећу замарати тим далеким могућностима; ја хоћу само да вам покажем каквом се ми ризику излажемо у случају неуспелог рата.

Паметан човек био је Бизмарк! Генцијалан дипломата и државник! Кад читаш његове речи и обичне разговоре дође ти да кажеш: „Ви, садашњи, деде...“

РАТНА ЗРНИЦА

„Не верова му Д!“

У Нишу. Извели заробљенике код Црвеног Крета, да претоварују дрва за војнике са славањског ратног појаса у вагоне. Заробљеници раде, два трећепозивца, са ражњевима о рамену, достојанствено и са пуно озбиљности „нажиривају“.

На једном један од тих трећепозивца опази да један од заробљеника, млад, сувољав човек

у цвијеру, не ради, већ скретио руке и стоји нешто у страну.

— Јели, бре, пита га стражар, што ти не радиш, шта чекаш?

— Молим, ја сам доктор философије... замуцкује несрећни заробљеник.

— Нема овде доктори, него ти ређај дрва док си читав, заповећује стражар. Доктор се решава и ко зна докле би се решавао, да га куд дак не опомену на дужност. Прошло је од тог доба неколико часова. Несрећног доктора већ облио зној док најзад наиђе официр командир заробљеничког одреда. Доктор право њему и издаја му се. Официр зове стражара. Стражар се правда:

— Кој га зна. Дотераше га као и остале. Казади су сви да ређају дрва па и он... наредба је наредба.

И тако је један аустријски доктор философије једно цело по подне носио дрва за српску војску.

Моћу браћом

У Лапову се размомичлазе два воза. Један иде из Београда

пун заробљеника, други иде ка Београду пун обвезника.

Од једног један заробљеник скочи са воза и потече у сусрет једном нашем војнику; погледаше за тренутак, затим полеташе једно другом у загрљај. Остали их гледају зачуђено. Тек пошто су се добро изгрлили сазнало се шта је у ствари. Били су браћа. Родом су из једног места у Срему. За време турског рата старији брат прешао је у Србију и уписао се у добровољце, а затим по свршетку рата прешао у наше поданство и постао наш војник.

Млађи је остао аустријски војник — и срели су се у Лапову, један, као српски војник, други, као српски заробљеник.

Занимљива епизода

Пре неколико дана на једној малој станици на прузи Београд—Ниш, шеф станице није дозволио једном војнику да путује путничким возом пошто није имао објаву за воз. Један

од присутних грађана окрену пахњу војнику да тражи дозволу од једног старог господина који је у њиховој близини био. Војник приђе, поздрави потичног господина и објасни му у чему је ствар.

— Ево вам објаве рече му стари господин и поздрави га са радосним лицем.

Дозвола је била написана на обичној посетничкој карти на којој је војник прочитао поред објаве — Никола П. Пашић председник Министарског Савета.

Наши грађани у А. Угарској

Г. Александар Ј. Станковић, сврш. ученик учит. школе у Јагодина, 5 јула отпутовао преко Панчева за Савкерин у госте и до данас се није вратио ни јавно. Не зна се где је интерниран.

Г. Коста Спасић, учитељ из Уровице.

Г-ђа Катарина К. Спасићка, учитељица из Уровице.

Г. Стеван Ј. Милошевић, 8—4

студент медицине у Бечу — није дошао, није се јавио — не зна се где је.

ДРОГЕРИЈА
М. В. Антонијевића и Комп.
Теразије — Дом Анкера
отворена је.

Издавачка књижара
РАЈКОВИЋА и ЂУКОВИЋА
БЕОГРАД

Јавља својим поштованим пријатељима и муштеријама да је радња отворена. 1-3

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРА
Велимира Валовића
БЕОГРАД

Јавља г. г. директорима, професорима, учитељима и књижарима из старих и нових крајева, да ће књижара бити отворена од 1. септембра и да ће примати поруџбине за школске књиге. Пошто се могу сласти само пакети без долпате, то молим да се уз сваку поруџбину пошље новац. Књижарима уочијачени рабаг. —

С поштовањем
Књижара В. Валовић